

VERSCHIJNT

Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

DONDERDAG 11 MEI.

UITGEVER-DIRECTEUR:

C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.

Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon,
Beurssteeg, te Amsterdam.Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . .
Voor de overige steden des Rijk . . .

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indië

VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.

Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen,
per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het
abonnement f 70, Ned. Cour.

Sebastopol.

meer de algemeene aandacht te trekken dan de haven van Sebastopol, in de Zwarte Zee. Dagelijks, ja, elk uur, kunnen van daar de belangrijkste tijdingen verwacht worden. Onze lezers zullen toch weten, dat twee Engelsche Ministers, na in het Parlement verslag gegeven te hebben van het bombardement van Odessa daarop hebben laten volgen, dat de vereenigde vlooten onmiddellijk naar Sebastopol zijn gestevend, terwijl de telegraaf heeft gemeld, dat zij voor die vesting reeds zijn verschenen. Van de Russische zijde heeft men het intusschen steeds doen voorkomen, alsof die haven onneembaar ware. Beroegde beoordeelaars zijn niet van hetzelfde gevoelen. Daaronder behoort ook de bekende Fransche majoor Yonval, die eenigen tijd geleden in den *Moniteur de la Flotte* eene hoogst belangrijke beschrijving van die haven heeft gegeven. Wij zullen onze lezers gewis geene ondienst doen, door hun die mede te deelen.

Sebastopol ligt op eene zuidelijke kaap van de Krim, even als eene voorpost, in de nabijheid van een voorgebergte, dat de zeelieden als het voornaamste herkenningssteekje van de haven beschouwen. Nadat men het van klippen omringde voorgebergte is omgezeild, bevindt men zich op zes mijlen (*) ten westen van Sebastopol, dat men ligtelijk door eenige krijtrotsen herkent. Aan deze kust liggen negen havens, waarvan drie in de baai van Sebastopol; allen zijn naar het Noorden open. De eigenlijke haven van Sebastopol is ongeveer 4 mijlen lang, en op het wijdst genomen, eene mijl breed. Zij ligt in eene Oost-Westelijke, flauw naar het Zuiden overhellende rigting. De bogten van het gebergte, waardoor het van alle zijden omringd is, worden door onderscheidene kreeken doorsneden, waarvan de werf voor de handelsschepen wordt gevormd. Deze natuurlijke bekkens bevatten water genoeg, om de grootste schepen in te kunnen toelaten en de loodregte rotswanden maken het mogelijk, dat de schepen er even als in de dokken tegen aanvaren. De verdedigingsmiddelen van de haven zijn in eene ruimte van ongeveer eene mijl vereenigd, van de plaats, waar de boeien den ingang afbakenen, tot aan den ingang van het arsenaal. Alle uitstekende punten van deze enge ruimte, tegen de zee gelegen, zijn, zoowel ten Noorden als ten Zuiden, bedekt met aarden batterijen of gekasematteerde steenen forten, twee verdiepingen hoog, waarvan het vuur den ingang van de haven bestrijkt. Dit verdedigingsstelsel wordt aangevuld door eene sterke kruisschanse, op een heuvel ten Noorden, die en de zee en den toegang tot het strand bestrijkt; ten zuiden door een aanzienlijk werk, dat de stad en de toegangen tot de plaats bestrijkt; door een uit een krijgskundig oogpunt zeer aangelegd verschanst kamp, 1½ mijl van de haven, dat bestrijkt door vier versterkte kazernen, behalve de gebouwen van de marine en het artilleriepark. Wanneer men het kanaal nadert, dat zich over eene breedte van ongeveer vier kabels lengten uitstrekt tusschen de riffen op de Noord- en Zuidkust, dan is het eerste verdedigingswerk op deze laatste een fort met eene dubbele rij aarden batterijen, die met 50 stukken geschut gewapend zijn, en de zoogenaamde quarantaine-batterij met 51 stukken. Op den top van den heuvel, die de westzijde van de quarantaine-batterij vormt, ligt de kruisschanse; deze is bestemd, om de verdedigingsmiddelen op de Zuidkust te voltoojen, en opent 50 met geschut voorziene schietgaten op den ingang van de reede. Aan de basis van dit systeem bevindt zich, op den Alexander-kaap, het fort van dien naam, bestaande uit een vooruitspringenden steenen toren met twee dubbelgekasematteerde batterijen en een front, dat op de wijze gebouwd is, om het vaarwater te bestrijken. Op het platform is eene derde batterij opgesteld (à barbette). Het Alexandersfort is van 64 stukken geschut voorzien. De vier gekasematteerde steenen forten

zijn volgens hetzelfde stelsel gebouwd. Zij bestaan uit metselwerk van zand of een anderen harden steen, terwijl de tusschenruimten gevuld zijn met eene soort bloksteen; de stevigheid van dit geheele samenstel is echter zeer betwistbaar, daar de gewelven reeds meermalen zijn ingestort door de ligte schudding, die door het lossen van saluutschoten werd veroorzaakt. De voorzijden zijn echter goed aangelegd, en in zoo verre zien deze werken er ontzaglijk genoeg uit. De borstweringen dezer forten zijn ongeveer zes voet dik; maar de schietgaten of openingen der kasematten zijn zoo klein, dat het niet mogelijk is, het geschut regts of links te pointeren: een nadeel, dat de Russen als onbelangrijk beschouwen, terwijl zij zich op het groote getal hunner vuurmonden verlaten. De kasematten dienen tot kasernen, en tien man zijn in de ruimte tusschen elke twee stukken gehuisvest. In den winter worden zij door vuurpannen verwarmd. Aan het einde bevinden zich de cantines en langs de geheele batterij strekt zich een gang uit tusschen de kanonnen en de slaapsteden der manschappen. In het midden van elke batterij bevindt zich een oven, om de kogels gloeiend te maken. Al deze forten, waarbij het kasematten-stelsel met uitsluiting van elk ander stelsel is aangenomen, zijn, zoowel wat den aanleg als de uitgestrektheid betreft, eenig in de geschiedenis van de vestingbouwkunde; want ofschoon men dikwijls gebruik maakt van kasematten, geschiedt dit toch zelden op zoo groote schaal. Alle batterijen bezitten daarbij het groote nadeel, dat aan dit verdedigingsstelsel verbonden is, namelijk dat elke binnendringende vijandelijke kogel met de afspringende steenbrokken een vreeselijke kartets voor de kanonniers wordt. De artillerie kan ook niet lang dienst doen, daar zij door den kruid damp zou verstikt worden, die zich in de galerijen samenpakt. Om dit kwaad tegen te gaan, heeft de bouwmeester de schietgaten zoo klein mogelijk gemaakt, en, vooral om de rook te verdrijven, lage vensters aangebragt, die echter weder het dubbele nadeel hebben, dat zij de muren verzwakken en de bommen tot in de kasematten laten doordringen. De Alexanders-batterij is, even als de overige werken, door een muur omringd, die door poorten gesloten worden, welke gemakkelijk kunnen worden versperd. — De Fransche majoor beweert, dat deze werken echter geenszins in staat waren, om eenigen aanval van de landzijde af te weren. De amphitheatrische wijze gebouwde stad bestrijkt de forten zoodanig, zegt hij, dat hij, die in het bezit van de plaats en van de omringende heuvelen is, ongetwijfeld meester van de forten wordt. De jongste berichten evenwel melden, dat in dit gebrek thans met kracht wordt voorzien; Sebastopol wordt thans van de landzijde allereuwe door schansen en batterijen versterkt, en in de stad ligt eene bezetting, die talrijk genoeg is, om ook deze nieuwe werken te kunnen verdedigen. Dit was des te noodkelijker, daar de ligging van de kust toeliet, om op alle punten landingen te doen. — Na het fort Alexander komt het Nikolaas-kasteel met 196 stukken, dat, behalve met de vooruitspringende bastions, ter rechter en ter linkerzijde, van twee forten voorzien is, waarvan het eene den ingang van de haven en het andere het geheele kanaal van den ingang van de haven tot het arsenaal bestrijkt. Achter deze werken liggen de Paulsbatterijen met 80 stukken, die den oostelijken ingang van het arsenaal verdedigen. Op den noordelijken oever, digt bij den telegraaf, volgen nu eene aarden batterij van 17 stukken, het fort Constantijn met 104 stukken; verderop, ten oosten, een fort met eene dubbele rij gekasematteerde batterijen met 90 kanonnen en eindelijk op eene zuidwaarts vooruitspringende kaap twee aarden batterijen met 34 kanonnen, waarvan het vuur zich met dat van de batterijen op kaap Paul kruist. Met betrekking tot de scheepvaart bestaat in de haven van Sebastopol geenerlei bezwaar, daar het vaarwater overal 8—10 voet diep is. Maar men zou toch groote voorzigtigheid bij het laveren moeten in acht nemen, daar de breedte zoo gering is. De kasernen, het artilleriepark en de dokken liggen rondom het arsenaal, dat 1½ mijl

lang en 3 à 4 kabels lengten breed is, een flauwen bogt maakt en aan het einde naauwer toeloopt. De geheele vloot van Sebastopol, 20 à 25 lineschepen sterk, kan in het arsenaal geborgen worden, waarvan de ingang, die reeds door de twee forten Nicolaas en Paul wordt verdedigd, door eene linie met ankertouwen of kettingen aan elkander verbondene schepen gemakkelijk ontoegankelijk kan worden gemaakt. Ten oosten van het arsenaal ligt de werf in een breed bekken, dat ook 5 of 6 lineschepen kan bevatten, en van den ingang van de werf tot op den achtergrond strekt zich de gewone ankergrond uit. Dit gedeelte is niet versterkt, daar alle verdedigingsmiddelen op den ingang van de reede geconcentreerd zijn. Alle werken te zamen zijn van ongeveer 800 vuurmonden voorzien, die bijna allen naar de zeezijde gericht zijn. De bouw der steenen batterijen is echter in menig opzicht gebrekkig en het vuur van een groot aantal stukken wordt verlamd door den slechten aanleg. Alzoo is Sebastopol eene zeer sterke en belangrijke plaats, maar geenszins onneembaar, zooals de Russen hebben beweerd.

De Fransche berigtgever gaat intusschen nog een groot nadeel stilzwijgend voorbij, dat in de haven van Sebastopol de verderfelijke werking uitoefent. Het bestaat daarin, dat daar in een talloos aantal de boormossel (*Feredo navalis*) voorkomt, die het houtwerk der schepen doorknaagt en de vaartuigen eindelijk geheel ongeschikt maakt om zee te kunnen bouwen. Men meende dit nadeel te kunnen afwenden, wanneer men de dokken van zoet water voorzag, en te dien einde werd het water van de Ischernaja-Ratschka (het zwarte riviertje) daarheen geleid; weldra was evenwel de overtuiging gevestigd, dat het kwaad nog verergerd was, daar het drabbe water van deze rivier nog meer van boorwormen wemelt.

De belangrijkste werken aan de zeezijde, fort Constantijn, fort Alexander, fort Paul en het fort der Admiraliteit werden in het jaar 1831 aangelegd.

De thans in de haven van Sebastopol liggende vloot, die echter niet bestaat uit de geheele Russische scheepsmagt in de Zwarte zee, telt volgens de opgaven der Engelschen, de volgende schepen:

10. LINESCHEPEN (allen driedekkers): de *Twaalf Heilige Apostelen*, Grootvorst Constantijn, *Paris*, de drie *Heilige Priesters*, allen van 120 stukken; Keizerin *Maria*, *Ohrobry*, *Tschesme*, *Swiatoslaw*, *Rostislaw*, *Jagudil*, *Varna*, *Gabriel*, *Salafail*, *Uriel*, allen van 84 stukken; 20. FREGATTEN: *Sizopo*, *Kulewra*, van 54 en *Kagul*, *Flora*, van 44 stukken; 30. KORVETTEN: *Andromache* en *Kalipse*, van 24, *Sizopoli*, van 14 stukken; 40. de brik *Mercurius*, van 20 stukken; 50. de goëletten *Gonetz* (koerier) en *Vestavoi* (schildwacht) van 14 stukken en ten 60. de kotters *Speschni* (de Snelle) en *Stryha* (de bron).

Daarbij komen nog 10 stoomschepen, waaronder twee stoomkorvetten, *Bessarabia* en *Gromonofets*, van 6-stukken elk. Deze geheele vloot staat onder het bevel van den door zijne zending naar Konstantinopel bekenden prins Mentschikoff. De vloot is verdeeld in twee eskaders, die elk weder in drie afdeelingen zijn gesplitst. De kommandant van het eerste smaldeel en tevens van de eerste afdeeling is de schout-bij-nacht Rowosilzki; van de tweede afdeeling de schout-bij-nacht Bukotisch II, en van de derde afdeeling de schout-bij-nacht von Messer. Het tweede eskader staat onder bevel van den vice-admiraal Raackhoff, den bestuurder der slagting bij Sinope, en onder hem voeren de schouten-bij-nacht Pansilow, Schritzin en Thebrikoff, het bevel over de drie afdeelingen van zijn smaldeel.

Nederlanderachtigheden.

In het dagelijksch leven treft men menigmaal menschen aan, die de gewoonte hebben, enkele aardige zinnen als blijken van vernuft van pas of onpas aan den man te brengen en ons noodzaken, per fas et nefas, tot vervelens toe geschiedenissen en anedoten aan te hooren, zoo oud als de weg van Kralingen.

We kunnen die menschen ligtelijk ontwijken; maar, als wij ons onthoudt verplicht zijn met hen in aanraking te komen, maakt een onaangenaam gevoel zich van ons meester.

Wij waren in dien toestand bij het lezen van de *Nederlander* van 3 Mei.

Voor de honderdste maal lezen we toch:

„De kracht der omstandigheden kan in de meest stellige en plegtige verklaringen wijzigingen brengen.”

„In het Christelijk standpunt ligt de wezenlijke kracht der anti-revolutionnaire partij.”

„Ook heeft zij in de nationale eigenaardigheid een krachtigen steun.”

„Uit de beginsels, waarvan de anti-revolutionnaire partij, jaren achtereen, voorstanderes geweest was, is de hoofdgedachte der April-beweging ontstaan (weerstand op Evangelischen en nationalen grondslag, tegen een overmoedig en vervolgziek Ultramontanisme, door de vrijzinnigheid begunstigd.)”

Maar let vooral op de volgende flauwe aardigheid:

De *Herkaauwer* heeft, bij vergissing, de Goede Vrijdag eenigen tijd geleden genoemd: den geboortedag van Christus, in plaats van den sterfdag.

Dat blad heeft spoedig die vergissing aangeduid.

Dat zijn we door de *Nederlander* te weten gekomen.

En nu wordt eene aanhaling uit de *Herkaauwer* aldus ingeleid:

„De *Herkaauwer* (het *Utrechtsch blaadje*, waarin de Goede Vrijdag, de geboortedag van Christus genoemd werd) (1) schrijft ons:

Wij schromen niet te verklaren, dat zulk eene aardigheid geenszins betaamt aan de Redactie van een blad, dat niet zeldzaam den schijn van drukfeil en vergissing gaf aan hetgeen hoogstvermoedelijk eene oorspronkelijke teekenis hadt.

Wij willen gaarne erkennen, dat de uitnemende kennis der Bijbelsche Geschiedenis, die de Redactie van de *Nederlander* bezit, — de buitengewoon Christelijke (?) geest, die haar beheerscht, en de echt Christelijke (?) strekking van haar blad — ons, — die onder de ongeloovigen en godloochenars worden gerangschikt, en op zijn zachtst genomen, tot de schare behooren, die de wet niet kent, — moeten weerhouden, om eenige vergelijking toe te laten. Maar we gelooven toch niet, dat de *Herkaauwer* op zulk een lagen trap van godsdienstige kennis staat, om onbekend te zijn met het verschil tusschen *Kersmis* en den *Goeden Vrijdag*.

Wordt bij de *Nederlander* meer en meer eene idee fixe, dat de anti-revolutionaire partij en wel de heer Groen *c. s.* zijn bij uitnemendheid in Nederland.

- 1o. de Christenen;
- 2o. de Protestanten;
- 3o. de Gereformeerden;
- 4o. de Vaderlanders;
- 5o. de Oranjemannen;
- 6o. de Geleerden;
- 7o. de Industriëlen;
- 8o. de kern der Natie!!!

Buitenland.

ENGELAND.

De Minister van Financiën heeft heden in de zitting van het Parlement medegedeeld, dat de zes miljoen benoodigd tot het voeren van den oorlog, zullen gevonden worden door verdubbeling van den income-tax bij het einde des jaars; door de heffing eener belasting op geestrijke dranken in Schotland, Ierland en op Malta, en door het uitstellen der invoering van de vermindering der regten op de suiker.

Uit de door den handelsraad bekend gemaakte verslagen betreffende de beweging van handel en scheepvaart gedurende de maand, eindigende den 5den Mei, blijkt, dat de resultaten gunstig blijven, in weerwil van den invloed der Oostersche quaestie op de handelszaken. Het volgende rapport zal den invloed der oorlogsverklaring doen kennen.

De uitvoeren gedurende de maand, onmiddellijk aan de oorlogsverklaring voorafgaande, bedragen eene waarde van 10,042,754 pd. st. tegen 7,508,912 pd. st. in Februarij en 6,692,542 pd. st. in Maart.

TURKIJE.

Ten aanzien van het Oostersche vraagstuk zijn thans verscheiden belangrijke telegrafische en andere berigten ontvangen.

Vooreerst behest het Fransche regeringsblad tijdingen uit Griekenland; zij komen hierop neder:

„Het kabinet van Athene heeft door den opstand in den Epirus te bevorderen, de bevolking van het koninkrijk in de meening gebragt, dat de Duitsche mogendheden zijn gedrag volkomen goedkeurden. Gedurende, dat deze vaksche voorstellingen verspreid werden onder den waarborg van het Grieksch kabinet, hebben de gezanten van Oostenrijk, Pruisen en Beieren, volgens bij de regering van keizer Napoleon ontvangen stellige verzekeringen, bevel van hunne hoven ontvangen, om de staatkunde van Griekenland ten hoogste af te keuren, en om op de meest krachtigste wijze de raadgevingen en de vertoogen der Westersche mogendheden te ondersteunen.”

De Kamers zijn in Griekenland ontbonden. De opstandelingen zijn overal verslagen. In Epirus hebben de Turken het kamp van Vela overweldigd. De blokkade van Thessalie is opgeheven. De Macedonische expeditie is mislukt. Het Grieksch gouvernement organiseert eene nieuwe po-

ging tot opstand, waarin het door eene Russische subsidie van een miljoen roebels ondersteund wordt.

Het meest opmerkelijke der thans ontvangen berigten is de oplossing van het geschil, ontstaan tusschen den generaal Baraguay d'Hilliers, Fransch gezant en de Porte ondersteund door den Engelschen gezant, Lord Stratford de Redcliffe. Men weet dat het geschil daaruit was voortgevloeid, dat de generaal Baraguay d'Hilliers verlangde, dat de katholieke-Grieksche onderdanen werden vrijgesteld van de uitzetting, die tegen al de Grieken, die het Turksche grondgebied bewonen, is uitgesproken. De Porte heeft daarop geantwoord, dat zij zoodanige uitzondering op eenen algemeenen maatregel niet kon gedoogen. Naar het schijnt is er een middenweg gevonden om het bezwaar uit den weg te ruimen. De Porte zal aan de Grieksche katholieken verloven verleenen om persoonlijk in het land te mogen verblijven. De Fransche gezant heeft den voorslag daartoe aangenomen en daardoor is de goede overeenstemming tusschen hem en de Porte hersteld. Men begrijpt, dat het in de tegenwoordige omstandigheden van gewigt is, dat die goede verstandhouding worde behouden. Op nieuw was te Parijs dezer dagen weder het gerucht in omloop, dat generaal Baraguay d'Hilliers naar Frankrijk zou terugkeeren en dat de Maarschalk de St. Arnaud met de staatkundige en militaire volmagten van Frankrijk in het Oosten zou worden belast. Dat gerucht, reeds meermalen in omloop gebracht, verdient echter nadere bevestiging, daar men het moeilijk acht, dat de maarschalk de beide belangen met evenveel zorg zal kunnen behartigen.

Lord Raglan is met 15000 Engelsche troepen den 29 April te Konstantinopel aangekomen. De kavallerie en artillerie werden mede verwacht. De aankomst van een gelijk getal Fransche troepen werd te gemoet gezien.

Een Fransch stoomschip en eene Turksche divisie hebben bij Salonica drie schepen in den grond geboord, welke Grieksche vrijwilligers, die aan den opstand wilden deel nemen aan boord hadden.

De vereenigde vloot bevindt zich voor Sebastopol en heeft eene divisie gedetacheerd naar Anape en Redout-Kalé.

Men meldt, dat twaalf Russische handelsschepen bij Sebastopol buit zijn gemaakt en wel door drie stoomschepen van de vereenigde vloot.

Volgens te Weenen ontvangen berigten is de scheepvaart op den Donau hersteld, tot Widdin en Kalafat.

Er is eene Russische proclamatie verschenen. Daarin wordt verklaard, dat de Russen Groot-Wallachije niet zullen ontruimen, en dat zij ook later Klein-Wallachije weder zullen bezetten en ieder voor een krijgstraad zullen doen teregt staan, die den Turken hulp verleend heeft.

Te St. Petersburg zijn bepalingen ten opzichte der gemaakte of verder te maken krijgsgevangen vastgesteld. Dit stuk bevat 47 artikelen en heeft inzonderheid betrekking op hen die, met de wapenen in de hand, op het slagveld of aan boord der schepen gevangen genomen zullen worden. De Hongaren worden aan Oostenrijk uitgeleverd, de Turken als krijgsgevangen behandeld; de buitenlandsche christenen, die in het Turksche leger dienen en de renegaten moeten als gewone misdadigers worden aangemerkt, maar geneesheeren en anderen, die niet persoonlijk medevehden als krijgsgevangenen. De Polen, Hongaren en welterspannige gevangenen moeten geboeid vervoerd worden. De Muzelmansche Turksche officieren, zullen te Tula, de soldaten te Orel, de christen-officieren van het Turksche leger te Karsk, de vreemdelingen met uitzondering, der Hongaren en Polen te Kaloga en Riazand worden geïnterneerd; de Poolse Russen, eindelijk in de kerkers der vesting Kiew worden opgesloten en voor een krijgstraad teregt gesteld.

Men weet, dat de inscheeping der door den Britschen gezant te St. Petersburg achtergelaten goederen bezwaren ontmoet heeft, die het gerucht deden ontstaan dat zij, in strijd met een erkend voorschrift van het volkenregt, door de Russische overheden in beslag genomen waren. Thans wordt door Pruisische dagbladen gemeld, dat die goederen over land uit Rusland zijn verzonden.

Den 27 April is te St. Petersburg op de gebruikelijke wijze, namelijk door kanonschoten van de citadel, aan de bevolking verkondigd, dat de rivier de Newa vrij van ijs en weder voor de scheepvaart open was.

De vloot, onder bevel van admiraal Napier, heeft Elfsnabben verlaten. Men houdt het er voor, dat zij spoedig de vijandelijkheden zal aanvangen. De vloot is nog door twee Engelsche en een Fransch oorlogschip (*Camberland* *Prince Regent* en *Austerlitz*), versterkt.

Ten opzichte der oorzaak van het ontslag des Pruisischen Ministers van Oorlog van Bonin zijn de gevoelens te Berlijn nog zeer verdeeld. Terwijl sommigen meende, dat zulks verleend is om de Regering in staat te stellen hem een gewigtigen post in het leger op te dragen, spreken anderen van een tusschen den Koning en den Minister ontstane twist, die niet bijgelegd heeft kunnen worden. Zijn opvolger, graaf Waldersee, hielp in 1849, als chef van een regiment grenadiers, den opstand te Dresden dempen, voerde later het bevel over eene brigade aan den Rijn, en was laatstelijk, na als militair gevolmagtigde naar Frankfort gezonden te zijn, bevelhebber der Bondstroepen.

De *Nouvelliste* van Marseille verzekert, dat er door de Porte een nieuw ultimatum aan de Grieksche Regering is gerigt, waarbij haar een termijn van 5 dagen is verleend, om de gevraagde voldoening te verschaffen. Na dien tijd zou anders de oorlog tusschen Turkije en Griekenland worden verklaard. De gezanten van Frankrijk en Engeland zouden dan terstond hunne paspoorten nemen. Dat blad wil ook, dat de vier mogendheden, te Weenen vertegenwoordigd, een protocol over de aangelegenheden van Griekenland zouden opmaken.

Tot dusver is de tijding van het binnenrukken der Oostenrijksche troepen in Montenegro nog niet bevestigd.

De Parijsche bladen behelzen eene depêche uit Weenen, volgens welke de generaal Jallachich en Mamulic hebben ontvangen niet om Montenegro binnen te rukken, maar Hersegowina te bezetten, zoo de Montenegro de grenzen overtrekken. Ook zegt dit dagblad, dat de hertog Albert, opperbevelhebber der troepen, die de Servische grenzen zijn vereenigd bevel heeft ontvangen onmiddellijk naar Semlin te vertrekken.

Men wilde te Parijs weten dat, Pruisen inderdaad aan de Fransche Regering had gevraagd over het vaststellen van een kamp te St. Omer.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN WOENSDAG 10 MEI.

Aan de orde van den dag zijn de beraadslagingen het ontwerp van wet tot regeling van het armbestuur. Die discussien worden geopend.

De heer BLAUPOT TEN CATE deelt zijne gedachten over de groote verschilpunten ten aanzien dezer zaak. In de eerste plaats treedt hij op het regtske terrein, omtrent het beginsel der wet en de uitgesheid van haar gebied. Hij schetst het eerst de verschillende uiteenlopende gevoelens nopens dit punt; hij behet dat men in deze soms met zoovele hartstogtelijkheid te werk gegaan, en dat men aan den eenen kant alvermogen en aan de andere zijde kerkelijke heersch heeft meenen te zien in hetgeen hij regmatige heersstelling meende te kunnen noemen. Hij meent, dat de bemoeijng, zonder gemeenschappelijk overleg met de dadige instellingen, ondoelmatig en onmogelijk is. Aan willen de armenzorg geheel aan de kerk overlaten, dien aanzien wijst hij op het voor en tegen en komt tot de slotsom dat een armbestuur hetwelk alles omvat lande onmogelijk is en noch door den staat, noch de kerk kan worden uitoefend.

Wat nu het aanhangig ontwerp aangaat, hij gaarne dat daarin veel goeds gelegen is, maar hij stuit op eene zwarigheid. Volgens art. 20 is het doel der wet: de ondersteuning der armen over te laten de kerkelijke en bijzondere instellingen van weldadigheid. Maar is het dan consequent, dat in deze wet de art. 10—12 en eenige andere gevonden worden, die zij in acht met dat uitgedrukte doel en waardoor tevens de willendheid der kerkelijke instellingen, die men noodig heeft: noodeloos van zich wordt afgestooten.

Ten tweede schetst Spr. het verschil van meening over deze zaak op het geschiedkundig terrein van de tijden af tot den tegenwoordigen tijd. Zijne slotsom is, dat, naar het hem voorkomt, de wet van 1818 in uitvoering en toepassing is bedorven, door eene rege Kon. besluiten, waaruit strijd, onzekerheid en ver zijn voortgesproten, en een toestand werd geboren, die ziening vordert bij eene bevolking van 400,000 beo op eene bevolking van 3 miljoen. Wanneer nu dat op aan dien strijd een einde zou maken, het zou eene verdienste zijn, maar ook hier stuit hij weder op een righeden. Zoo komt hij tot zijn derde punt, dat is het verschil van meening op het terrein der toekomst over king dezer wet. Hij wijst aan, wat de voordragt goed om vroegere geschillen voor altijd af te snijden, en blijven toch nog vele onbesliste of niet goed voorzie ten over. In de gegeven omstandigheden evenwel is zoover met deze wet eens, dat hij het met deze wet beproeven wil, mits daarin nog eenige veranderingen waarop hij nader bij de behandeling der artikelen dacht zal vestigen.

De heer VAN LIJNDEN zal kortelijk ontwikkelen over de wet denkt, en wat er noodig zou zijn, dat zij zijne goedkeuring zou kunnen verwerven. Hij een vergelijkenden blik op het vorige en op het huidige ontwerp. Hij heeft zeker de vorige Regering wonderd, maar zij kwam ten minste ruiterlijk beginsel uit, en deinsde voor de consequente daarvan niet terug. Hij verbindt aan die vergelijk schouwing menig bewijs van hetgeen hij op den had geplaatst, dat hij tot de felste en onverz bestrijders van het vorig Ministerie heeft behoe vint hij nu ook hier dezelfde consequent ding aan een vooropgesteld beginsel? Volgens rie van Toelichting ja, maar volgens het ontwerp hetgeen hij later ten aanzien van sommige punten wijzen. Zijne voorafgaande algemeene beschouwing gelicht door uitweidingen over de wetgeving, neder: bedeeeling van staatswege vermeerderd, en vermindert de middelen om er in te voorzien, dus de afschaffing van alle burgerlijke armbesturen subsidien van Staatswege. De staat is niet geroepen verleenen van onderstand. Dit leidt tot socialisme.

Spr. komt daarna tot het betoog dat de wet de getrouwe, uitdrukking van de memorie van toelichting bepaaldelijk niet wat aangaat de onafhankelijkheid der conien en der bijzondere instellingen van weldadigheid staft zijne meening met beschouwingen over de geest en de strekking van de artt. 7, 10 en 11. Hij komt hij op tegen de verplichte mededeeling van stellingen van weldadigheid, zelfs op straffe van iets is hier te lande anti-nationaal.

Hij besluit met te herhalen dat het beste zou schaffen alles wat naar staats-armenzorg gelijkt.

(1) Bij vergissing, gelijk naderhand gemeld werd.

Regering die stoute greep niet heeft durven doen, zal hij maar toch gaarne ondersteunen mits er gewichtige veranderingen in het ontwerp komen, dat, zoo als het thans ligt, voor hem onaanvaardbaar zijn zou. Ten slotte doet hij uitkomen, dat sedert den laatsten tijd zijn vertrouwen op de Regering eenigzins is geschoekt, omdat zij met zoo veel tenaactie zich verzet een beletsel weg te nemen, waardoor de gewetensvrijheid van velen in den lande wordt gekrenkt. Hij zal zich echter gelukkig rekenen, zoo hij een bewijs zal erlangen, dat de Regering niet doof blijft voor regtmatige wenschen.

De heer VAN REEDE VAN OUDTSHOORN had onoverkomelijke bezwaren tegen de wet vooral was het de verplichting van de kerkelijke instellingen van liefdadigheid, om rekening te houden met de wet, indien de artt. 10, 11 en 12 daarin waren. Een ander bezwaar bestond z. i., daarin, dat de wet gedurende zou handhaven het verleenen van subsidien aan armen en het bestaan van burgerlijke armbesturen. Van beide wilde Spr. niets weten. Eindelijk gaf de Spr. eene reeks van punten op, om aan te toonen, hoe hij een ontwerp op het armbestuur zou wenschen zamengesteld te zien. Hoogstwaarschijnlijk zou hij tegen de wet stemmen.

De heer VAN NISSEN behandelde hoofdzakelijk een enkel punt, dat namelijk betrekkelijk het domicilie van onderstand, zullende hij bij de verschillende afdeelingen zijne beginselen kenbaar maken. Spr. meende, dat de bepalingen het domicilie van onderstand, voorkomende in de wet, eigenlijk streden zoowel met de bedoelingen der Regering als met die der Kamer. Hij voorzag uit die bepalingen groote ongelegenheden. Als bewijs daarvan deelde Spr. mede een statistiek omtrent dit punt, door hem en den heer Meeussen opgemaakt, waaruit hoofdzakelijk bleek, dat in het geheele rijk een derde, in sommige provincien meer dan een derde, in enkele localiteiten meer dan de helft der inwoners niet waren in de plaatsen, waar zij domicilie van onderstand hebben. De gevolgen daarvan zijn blijbaar zeer bezwarend, en de Spr. meende reeds in den aanvang der discussie daarop te moeten wijzen.

De heer WINTGENS heeft eene lange redevoering gehouden, die wel vele duizende, wellicht een millioen tal woorden bevatte, maar geen enkel nieuw idee, geen enkele passage van helderheid en klaarheid, waaruit blijken zou, dat de Spr. inderdaad op de hoogte was van het onderwerp. Na eenige zeer uitvoerige schetsen van de brochures en petitiën, die de Regering (den zondvloed gelooven wij) over de verschillende punten waren voorschoten; na betoogd te hebben, dat de Nederl. Natie zeer veel licht over deze zaak had verspreid, en dat de halve op dit licht wel behoorde te worden gelet, kwam de Spr. tot de philippica tegen de armenwet van het vorig Ministerie. Hij zei het gezag, dat door dat Ministerie was gehandhaafd en tegen de kracht, die het had ontwikkeld. Zijn oordeel over de wet was gunstig, omdat de Spr. daarin miste de bedoeling, om aan het centraal gezag kracht te verleenen, omdat de vrije liefdadigheid onbepikt vrij kon handelen, zoo als ze wilde: kortom, omdat de wet had weten te transigeeren. Zeer veel attentie heeft de Vergadering niet geschonken aan den Spr., die, al meer en meer, in pathos en groote woorden, den Heer Van Dam van Isselt tracht nabij te komen.

De heer VAN DERINSE begon met een plakkaat van 5 Mei 1855, om aan de Kamer eenig flauw denkbeeld te geven omtrent de lange reeks van jaren, sedert welke men voor de armen had gezorgd. Als zijne meening, betrekkelijk het onderwerp thans aanhangig, is de taak der Regering om toe te zien of er geene onverzorgde armen waren; en als die er waren, dan moesten zij verzorgd worden. Het armbestuur stond volgens hem, wat de wettelijke regeling betrof, geheel gelijk met het onderwijs. . . . omdat beide onderwerpen in ééne en dezelfde afdeeling der Grondwet voorkwamen. Het bijzonder onderwijs was volgens de Grondwet volkomen vrij, ergo moest de bijzondere liefdadigheid even vrij zijn! Inderdaad, wij bewonderen de logica van den Zeeuwse afgevaardigde! Diaconien, enz. moeten derhalve volkomen vrij zijn; en nu kwam, ten aanzien van dit punt, de voordragt niet overeen met zijn beginsel, niet alsnog volmondig in de wet zou worden erkend.

De heer VAN DER VEEN trad in breedvoerige ontwikkelingen omtrent de letter en den geest van art. 195 der Grondwet, die daarbij tot de slotsom, dat de wet Regering, maar alleen het armbestuur, zooals het tegenwoordig wordt uitgeoefend door onderscheidene inrigtingen en corporatiën, wanneer hij dus was tegen staatsarmenzorg evenzeer verklaarde. Hij zich tegen algeheele onafhankelijkheid der instellingen van liefdadigheid; omdat beide uitersten waren, die evenzeer verderfelijke gevolgen konden hebben. Spr. zag echter in het ontwerp, dat de meeste instellingen waren onttrokken aan het toezigt der regering, en dat hij zijne stem daaraan te geven; echter zijne eerdere beslissing doen afhangen van de inlichtingen der Ministers en van de in de wet nog aan te brengen wijzigingen.

De heer BIRUMA en GOSTING vereenigde zich geheel, als zijne eerdere beslissing, met hetgeen de commissie van rapporteurs in § 7 van het Voorloopig Verslag was gezegd. Deze § 7 toetsende op de overgangswet, hetgeen door hem als het meest noodlottig achtte. Beginselloos was, volgens Spr. meening, de wet niet, want het beginsel der Rege-

ring, was z. i. om door deze wet tot een beginsel te komen! en zeer juichte hij toe, dat aan de burgerlijke armbesturen thans verplichtingen waren opgelegd, die hij even heilzaam achtte; als het toezigt op de diaconien. Overigens trachtte de Spr. het regerings-ontwerp, dat hij in allen deele goedkeurde, te verdedigen tegen de daartegen ingebrachte bezwaren. Alleen had Spr. verlangd, dat de Regering meer moeilijkheden zou hebben verbonden aan het verleenen van subsidien, zoowel voor de toekomstige als voor de bestaande, aangezien hij die subsidien als een groot kwaad beschouwde.

Wegens het vergevorderde uur werd de voortzetting der discussie alsnu uitgesteld tot morgen ochtend, ten 11 ure. Vele sprekers zijn nog ingeschreven.

's Gravenhage, 10 Mei.

Z. M. heeft aan mr. A. A. van Bergen IJzendoorn, burgemeester der gemeenten Noord- en Zuid-Waddinxveen en Broek c. a., op zijn verzoek eervol ontslag verleend als burgemeester van de beide eerstgenoemde gemeenten, en den heer G. J. Weijland erkend als vice-concul van Spanje te Groningen.

Bij den Minister van Financien is, door tusschenkomst van een R. K. priester in Limburg, ten behoeve van 's Rijks schatkist, eene som van 60 onvrijwillig als vergoeding voor schade aan een landeigendom toegebragt.

Het Staatsblad n°. 701 bevat een besluit van 1 Mei jl., houdende opheffing van het krankzinnigenhuis te Beverwijk.

* De commissie, bij 's Konings besluit van 9 Febr. jl. n°. 57 benoemd tot het onderzoeken der vraag, of de bestaande wetten en verordeningen omtrent de zeevisscherij geheel kunnen worden ingetrokken, of wel dat het in het algemeen belang en dat der visscherijen noodig is eenige voorschriften te behouden of nieuwe vast te stellen, op Zaterdag, 13 Mei c. k., aan het lokaal van het provinciaal bestuur alhier eene zitting zullende houden, zoo heeft Z. E. de heer Staatsraad Commissaris des Konings in Zuidholland eenige deskundigen aangeschreven, om de vergadering bij te wonen, ten einde door die commissie over dat belangrijk onderwerp te worden gehoord.

* Gedeputeerde Staten der prov. Zuidholland, (gezien de missive van den minister van Binnenl. Zaken, van den 29 April l. l. n°. 189 (1e afd.) betreffende de verzorging, bij publieke uitbesteding van armen, bepaaldelijk van ouderloze kinderen en eenloopende personen, die hoog van jaren of gebrekkig zijn; hebben goedgevonden, bij besluit van 3 dezer aan de gemeentebesturen in Zuidholland te kennen te geven, dat het den minister voornoemd is gebleken, dat in gemeenten, alwaar geen godshuis aanwezig is, de verzorging van armen, bepaaldelijk van ouderloze kinderen en eenloopende personen, die hoog van jaren of gebrekkig zijn, door algemeene en burgerlijke armbesturen publiek wordt uitbesteed; dat Gedeputeerde Staten der provincie verder hebben medegedeeld, dat die handelwijze voor de bejaarden en gebrekkigen zeer bezwaarlijk zou opleveren, doch dat zij voor de kinderen geene aanbeveling schijnt te verdienen, dat deze, meestal door personen uit den mingevoeden stand worden genomen, met de bedoeling, om hen huiselijken- of veldarbeid te laten verrigten, en daardoor eenig voordeel te genieten, hetgeen ten gevolge heeft dat de maatschappelijke en zedelijke vorming dier kinderen niet zelden wordt veronachtzaamd: wordende mitsdien, Burgemeesters en Welhouders verzocht, na te gaan, en vóór of uiterlijk op den 1 Junij aanst. aan deze vergadering te berichten, of in hunne gemeente zoodanige uitbesteding plaats heeft, zoo ja, op welke voorwaarden, en, indien deze in geschrifte zijn gebragt, daarvan aan deze vergadering afschriften te doen toekomen, met opgave ten aanzien van hoe vele en van welke soort van armen en tot welke prijzen dit geschiedt; voorts hoe op de verzorging en de nakoming der voorwaarden wordt toegezien; of deze handelwijze geene schadelijke gevolgen voor het lot der armen te weeg brengt en tot welke beschouwingen dit onderwerp hunnerzijds aanleiding geeft.

Ter aanvulling van het gister door ons medegedeelde omtrent de toekenning van prijs en premie aan den heer Verkuijlen alhier, voor de door hem ter markt gebragte paarden, strekke het volgende:

Deze prijs en premie werden door den heer burgemeester uitgereikt, die daarbij namens het bestuur, zijnen dank aan genoemden heer betuigde en den wensch uitte, dat hij steeds mogt voortgaan, schoone paarden ter markt te brengen, waardoor hij den bloei dezer inrigting zou bevorderen.

Gister avond had de opening plaats van het Grand Théâtre des Variétés et Panoptiques, onder directie van de heeren Schoeman en van Lier. Wij kunnen de verzekering geven, dat het debat van dit gezelschap in de hofstad met der daad schitterend mogt heeten, en in geen deele onze verwachting heeft teleurgesteld, en dat, naar deze voorstelling reeds te oordeelen, het te verwachten is, dat dit gezelschap op eene uitnemende wijze, ook gedurende deze kermis, zijne reeds gevestigden roem zal handhaven. Zoowel het ensemble van het toneelgezelschap als het orkest verdient loffelijke vermelding. Het ballet geeft eene aangename verpoozing, terwijl de medewerking van den bekenden admiraal Tom Ponce, de belangstelling doet vermeerdere.

Only de beide handen en armen spelen van de heeren Bruckman en Le Carf verheugen zich dagelijks in een zacht en zels zeer aanzienlijk bezoek. Onderland behooren beide spelen tot het meest amusante, dat deze kermis oplevert, zijnde het verstand der dieren en het gedrag der leermeesters om het zeerst te bewonderen. Beide tenten

munten tevens in netheid en goede verlichting uit.

De Camera Obscura van den Heer Kinsbergen is niet alleen zeer leerzaam, maar tevens zeer uitlokkend; want men ziet er de natuur in al hare schoonheid teruggegeven, en vooral is de plaatsing zeer gelukkig te achten in de nabijheid van het Bosch, Voorhout en Vijverberg, die gewis tot de schoonste gedeelten der residentie behooren.

* Het kan gebeuren, dat de Gemeente-Besturen, tot het opmaken der kolieren van hoofdelijke omslagen, opgaven behoeven uit de kolieren van 's Rijks personele belasting. Ten einde de Gemeente-Besturen in staat te stellen, zich die opgaven te verschaffen, zijn, blijkens eene missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken van den 26 April l. l. n°. 127, de Rijks-ontvangers van wege het Departement van Financien aangeschreven, om, ten hunne kantore, aan hen, die daarmede van wege de gemeentebesturen worden belast, inzage der kolieren van het personeel te geven. mits dit geschiedt op een tijd, dat daardoor aan de geregelde ontvangst hinder noch stoornis worde toegebragt.

* De Engelsche dagbladen berichten, dat de politie te Londen er in geslaagd is, M. Hartog op te sporen, die te Antwerpen eene aanzienlijke som had ontvreemd, ten nadeele van het bankiershuis de Cock. Het hoofd van laatstgemeld huis werd terstond met den telegraaf uit Antwerpen ontboden en nadat ook op aanzoek van den Nederl. consul regterlijk bevel tot aanhouding was verleend, werd M. Hartog gevat en de ontvreemde som bij hem gevonden. De heer de Cock verleende aan de twee politie-commissarissen, die zich in deze onderscheiden hadden, ieder 100 guineas.

De heeren A. van Rijkevorsel H. z., D. Blankenheijm, mr. A. R. Buis, mr. A. Hooft van Rensdrecht, dr. K. M. Giltay dr. P. van Galen en mr. J. C. Reepmaker hebben dezer dagen eene circulaire te Rotterdam verspreid, waarbij zij aansporen tot het deelnemen aan eene inschrijving tot de oprigting van eene sterrewacht te Leiden.

Den 7 dezer is aan de Hervormde gemeente te Zierikzee bekend gemaakt het besluit van den kerkeraad, om den Hemelvaartsdag op meer plegtige wijze te vieren.

Gisteren vierde professor A. H. van der Boon Mesch zijn 25 jarig hoogleeraarschap in de scheikunde aan de Leidsche academie. Te dezer gelegenheid werden hem onderscheidene geschenken en andere blijken van deelneming aangeboden.

In de afgelopen week is te Haamsloot op het strand gevonden eene sloep, gemerkt, W. N. W. A. Harn James Morley, vermoedelijk afkomstig, van een Engelsch brik-schip; in de sloep was het lijk van een schepeling, naar zijne kleeding te oordeelen van fatsoenlijke afkomst, waarbij gevonden is een stuk goud- en eenig zilvergeld, benevens eene zilveren medaille, alles Engelsch, zonder eenig ander blijk van herkomst. (Nieuwburgsche Ct.)

Men leest in de *Niederlander*:

Binnen kort zal er openlijke vermelding gemaakt worden van eene geheel nieuwe uitvinding. Zeker heer Alexander heeft eene stalen pen vervaardigd, die gemagnetiseerd zijnde, eene dubbele verharding of cementatie heeft ondergaan, en dus niet voor roesten vatbaar is.

Daarbij heeft hij tevens een pernoeder vervaardigd, die eene electro-galvanische kracht bezit, en volkomen de werking verrigt eener galvanische batterij. Bekend is het, dat het galvanismus eenen heilzamen invloed uitoefent op het zenuwgestel; het zal dus niet onbelangrijk zijn te berichten, dat weldra die artikelen door alle landen zullen worden verspreid, en ook in ons land verkrijgbaar zullen worden gesteld. Dezer dagen werden beide artikelen te 's Hage gebruyt. Gemelde fabrikant heeft het Hoofddepot voor Nederland en deszelfs overzeesche bezittingen bij een onzer stadgenooten gevestigd, die de zaak, na certificaten ontvangen te hebben van onze eerste geneeskundigen, voort zal bejend. (Nieuwburgsche Ct.)

× × Leiden, 9 Mei. De kerkeraad der Evangelische Luthersche gemeente heeft tot predikant beroepen Dr. C. Kerbert, predikant te Monnikendam.

— Het muzikkorps van het alhier in bezetting gekomen batalion jagers heeft heden avond een concert gegeven. Den heer Burgemeester, den garnizoens-kommandant den kommandant der Schuttmij, den Reector der Leidsche Hoogeschool en den Voorzitter van de Afdeeling *het Metalen Kruis*.

— Het *Kerkelyk Weekblad* deelt in een buitengewoon nummer de uitspraken mede van het provinciaal kerkbestuur in Noord-Holland, in de zaak van Ds. L. P. Meyboom en van het klassikaal bestuur van 's Gravenhage. In de zaak van Ds. J. C. Zaalberg, beide strafzake tot verandering der ingebragte bezwaren.

Apeldoorn, 9 Mei. Bij gelegenheid der benoeming van onzen oudsten predikant tot Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, werd de harmonie alhier verhindert in haar voornemen om Z. E. een sersnade te brengen. Dit voornemen is heden avond uitgevoerd, zijnde de dag waarop 80 jar geleden de heer Roeloffs zich als herder en leeraar aan de Hervormde gemeente van Apeldoorn verbond. Eene groote menigte ingezetenen van allerlei rang en stand had zich op de woning geschaard en gaf daarop blijken van hare deelneming.

Assingen, 9 Mei. Overmorgen zal eerst Z. M. koning, konn. Jöhr, uitzeilen, daar er nu 4 adelborsten, die met den *Prins van Oranje* zijn medegekomen, op zullen overgaan.

Groningen, Zaterdag 11. genoot onze waardige hoogleeraar P. Hofstede de Groot het voorrecht, den dag te mogen beleven, waarop hij 25 jaren de betrekking van hoogleeraar in de godgeleerde faculteit aan deze hoogeschool had waargenomen. Schoon hieraan geene ruchtbaarheid was gegeven en de hoogvereerde man dezen dag stil met de zijnen had willen doorbrengen, had men toch weten op te sporen, dat hij op den 6.1en Mei een vierde van eene eeuw zijn hoogleeraarsambt zoude hebben vervuld en kwamen vele ambtgenooten, leerlingen en vereerders hunne deelneming betuigen in zijn geluk. De studenten der godgeleerde faculteit verrasten daarbij hunnen leermeester met een prachtig geschenk in zilver, als een blijk van hoogachting jegens hem, aan wien ook zij zoo dure verplichtingen hebben. Ook wij vereenigen ons met den wensch, dat hem nog lang de kracht moge worden verleend om met zijne ambtgenooten te blijven arbeiden aan de vorming van ijverige dienaren des N. Testaments, niet der letter maar des geestes, te blijven werken aan den vooruitgang der wetenschap; dan moge verblindheid en partijzucht hem lasteren of miskennen, de wijsheid zal geregtvaardigd blijven van hare kinderen en eene onbevooroordeelde nakomelingschap zal eens den naam des Heeren groot maken voor 't geen Hij door de Groot heeft willen werken aan de opbouw van Zijner kerk. (Gr. C.)

Advertentiën.

SALON DES VARIÉTÉS.

VAN

P. Boas en N. Judels,

staande de Nieuwe groote Schouwburgtent op het Plein.

DONDERDAG 11 MEI.

DOKTER EN KAPPER

OF

de zucht naar grappige avonturen.

Nieuwe vrolijke Vaudeville in 4 Tafereelen.

Naar het Hoogduitsch.

Na hetzelfde.

Voor het eerst in den Schouwburg.

Nieuwe vrolijke Vaudeville in een Bedrijf.

Naar het Hoogduitsch.

Zullende de hoofdrollen in bovenstaande stukken door den Heer JUDELS vervuld worden.

Aanvang ten 8½ ure.

BOAS en JUDELS.

(433)

Grand Théâtre des Variétés

et Pantomimes,

onder Directie van

SCHOEMAN en VAN LIER,

staande met hunnen eleganten Schouwburg op het Plein, No. 1 van het Fransche Koffijhuis.

DONDERDAG 11 MEI.

OUD EN JONG

OF

2 Jaren Later.

Vrolijke Vaudeville in 2 bedrijven.

Naar het Fransch door A. Ruisch.

Daarna:

EEN STUDENT IN DE REGTEN.

Kluchtige Vaudeville in 2 Bedrijven,

door R. Faassen.

Waarin de Rol van den Student door de Heer Rosier Faassen zal vervuld worden.

Tot Slot:

DE ZONDERLINGE ZAK

OF DE

VIJF KARAKTERS VAN TOM POUCE.

Komiek Ballet-Pantomime (Arlequinade) in Een Bedrijf, waarin de Admiraal zal verschijnen in de Rollen van 1o. Satan, 2o. Postillon, 3o. Kok, 4o. Markiezin de Pompadour en 5o. Docter.

Prijzen der plaatsen. Eerste Rang f 1.49. 2de Rang f 1. 3de Rang f 0.70. 4de Rang 40 c.

Plaatsen zijn te bespreken iederen dag van 10 tot 3 en van 4 tot 6 ure à 10 cts. extra voor iedere plaats.

De Admiraal kan voor Particulieren visites aangeboden worden, waarvoor men zich aan den Schouwburg gelieve te adresseren. (434)

Plein, naast de Loge der Heeren Boas en Judels.

Elken avond, gedurende de Kermis, ten 8½ ure,

GROOTE SOIRÉE

MYSTERIEUSE ET FANTASTIQUE,

par le Professeur

LASSAIGNE.

Mr. VALENTIN,

dit L'HOMME A LA POUPÉE.

Séance nouvelle de Magnétisme et Somnambulisme. Expérience, faite sur le Somnambule JULIO.

Intermèdes par les jeunes ARTHUR et sa Sœur LOUISE. etc., etc. volgens PROGRAMMA.

(435)

Elken dag gedurende de Kermis, van des morgens 11 tot des avonds laat, in de Tent op het Buitenhof, de tweede van af het Binnenhof,

voor de eerste maal in Holland

DE VIER BOSJESMANNEN EN VROUWEN

VAN

Zuid-Afrika.

SMOON, de Boschdokter. CAKUS, zijne Vrouw.

JUNKA, de Leeuwenjager. STINEE, zijne Vrouw.

Entrée 1ste rang 49 cts. 2de rang 25 cts.

Kinderen half geld.

Elk half uur van den dag de uitlegging. (436)

GROOT

APEN EN HONDEN-THEATRE VAN PARIJS.

staande met eene welingerigte Schouwburg-tent op de Vijverberg over de Plaats.

De Ondergeteekende verwittigt het geëerde publiek, dat hij gedurende de Kermis dagelijks TWEE VOORSTELLINGEN zal geven met zijne VIervoetige ARTISTES; hopende dat hij denzelfden bijval zal erlangen als te Parijs en laatst te Hamburg. De voorstellingen der merkwaardige viervoetige dieren zullen nader door aanplakbilletten en circulaire bekend gemaakt worden.

(437)

LE CERF.

MUSEUM ANATOMIQUE.

De Koning der Matapars.

die de aandacht van alle Kunstliefhebbers overwaardig is, te meer daar dit ligchaam naar Parijs teruggaat, als behorende aan eene bijzondere maatschappij en dus niet meer voor het publiek zichtbaar zijn zal.

Sedert dat de ontleedkunde de voorwerpen van de Museums heeft geleverd, is er nimmer merkwaardiger stuk aan de weetgierigheid van het Publiek aangeboden, dan het ligchaam van den vermaarden

Wilden der eilanden van Senegambia;

dit Hoofd van een stam werd gedood in een strijd, gevoerd tegen de vaartuigen van den Kapitein LULLIER, die deze eilanden was komen verkennen.

HET ANATOMISCH MUSEUM

bevat meer dan 800 Anatomische Voorwerpen.

DE ENTRÉE is 25 CENTS.

Dagelijks te zien van des morgens 10 tot des avonds laat, in het daartoe ingerigte Lokaal

op de PLAATS, naast de Gevangendoor. (438)

Groot Russisch

HONDEN EN APEN-THEATRE, CIRQUE OLYMPIQUE

OF

Paardenspel in Miniatuur.

staande op het Plein, de tweede tent van het Café Français. Op algemeen aanhoudend verlangen, Donderdag 11 en Vrijdag 12 Mei eene extra voorstelling des namiddags ten 6 ure. De avond-voorstelling als naar gewoonte ten 8½ ure, en aldus gedurende de volgende dagen der Kermis. Behalve nieuwe exercitien der HONDEN en APEN en evolutien der PAARDJES, hooge rijsschool etc., zullen zich voornamentlijk onderscheiden: de Dwerghengsten Zampa, Tom Pouce en Simon. Tot slot: DE TRIUMFWAGEN, door drie Paarden en een Bavariaan. (439)

MUSÉE MILITAIRE

SCHOUWTOONEEL

VAN DEN

OORLOG IN HET OOSTEN

VOOR DE EERSTE MAAL BINNEN DEZE S

Sedert 1761, het jaar waarin de Wassenbeelden het eerst verschenen, heeft men zich nimmer gehouden, om dezelve op eene geschiedkundige rangschikken; men is niet verder gegaan dan den genen persoon op eene tafel te plaatsen, en zo elken ander te verwarren, dat zich soms Oorlogsheld geschiedkundigen, Dichters, Priesters, Vorsten, Misdadigers, bijeen bevonden; dit belangrijk heeft de Eigenaar van dit Museum verbeterd; op zoodanige wijze, dat deze soort van inrigting nieuw is.

Staande de wel ingerigte Tent op de PLAATS den Vijverberg.

Te bezigtigen van 10 ure des morgens tot des avonds.

De Eigenaar, voor het eerst in Holland en geen moeite noch kosten gespaard he hoopt zijne ijverige moeite beloond te zien een veelvuldig bezoek.

PARIJSCHЕ CAMERA OBSCURA

De Ondergeteekende heeft de eer het geëerde te berigten, dat hij zijne PARIJSCHЕ CAMERA OBSCURA ter bezigtiging heeft opengesteld. Maandag en vervolgens alle dagen gedurende de van des morgens 9 tot des avonds 7 ure.

Geplaatst Korte Voorhout, schuins over de Oude

De vroegere bijval, als ook de eer, die hij mogen genieten, om met een bezoek van de Koninklijke Familie te zijn vereerd geworden, doet hem met een ruim bezoek te worden begunstigd.

ENTRÉE 25 CENTS.

Kinderen en dienstboden betalen half geld

D. KINSBERG

Prijs-Courant der Effecten

AMSTERDAM, 10 Mei 1854.

Nederland. Pct.	Rusland. Pct.
Ned. W. Schuld. 2½	Hopel 1798/1816 5
Dito Certificat. 3	Dito 1828/1829 5
Dito dito . 4	Cert. 1831/1838 5
O. I. Leening. 4	Dito Dito 4½
Amort. Syndic. 3½	Dito Hope . . . 4
Hand. Maats. . 4½	Dito Stieghitz. . 4
Belgie.	Dito dito 5e Ser. 4
Certificaten . . 2½	Inschr. Assig. . 6
D° Rothschild. 2½	Certific. dito . . 6
Frankrijk.	
Obligatiën . . . 3	Polen.
Spanje.	Obligatiën . . . 4
Nieuwe 1	Oostenrijk.
Dito Buitenl. . 3	Metalliek . . . 5
D° Binnenl. 3	Dito bet. Amst. 5
Bew. Sp. Com. . 3	Dito letter B. . 5
Amort. Schuld. . 3	Dito 1847 . . . 2½
Portugal.	Dito 1851/1852 2½
Londen nieuwe. 5	
Dito uitgest. . 4	

Mexic., te Lond. 3 pct. 22; dito Onh. 22; Eoud.

Hollandsche en Russische fondsen waren heden over heel hooger te plaatsen, van de overige soorten val zonders mede te deelen, daar bij matigen handel ge ven noemenswaardig varieerden.

In Oostenrijksche echter was de omzet zeer uitga

FRANKFORT, Dingsdag 9 Mei. Metal. 5 pct. 6 binn. 3 pct. 33½; dito 1 pct. 17½.

LONDEN, Dingsdag 9 Mei. Consols op t. 87½. N. 3 pct. 23½, 23½; Peru N. 4½ pct. 59½; 6; Sardinie 5 pct. 79½; Spanje 1 pct. 17½; dito 36½; dito Certificaten 3½; Russen 4½ pct. 58 pct. 93; Holl. 4 pct. 86½; dito 2½ pct. 58. Consols vast door liquidatie; exchequer bond

PARIJS, Dingsdag 9 Mei. Fr. 4½ pct. op t. 3 pct. 65.55; Sp. Binnenl. 3 pct. 33½; Belg. 4½ pct. 87½; Rusl. 4½ pct. 77½; O.

WEENEN, Dingsdag 9 Mei. N. Metall. 86½. 110½ Bankactien 1210; Lomb. 5 pct. 10½; 123½; Wissel Londen 13.24; Parijs 162½.

MADRID, Zaterdag 6 Mei. Sp. binn. 3 pct. nieuwe 1 pct. 17½.